

REMI

Q&A | REMI Webinar leden BCSD

27 januari 2025

Dit document bundelt de antwoorden op de vragen die tijdens het REMI-webinar zijn gesteld. U zal merken dat er vaak verwezen wordt naar het sjabloon van het [afsprakenkader](#) en naar de [Politeia-gids](#) of naar documenten op de [website](#).

We bundelden de vragen als volgt:

1. LICENTIE	3
2. DEMO REMI	3
3. WERKEN MET REMI IN EEN OCMW	4
4. VARIA	7

1. Licentie

1.1. Hoeveel kost REMI voor het lokale OCMW?

De prijs van de huidige licentie loopt tot 30.04.25. Ze wordt contractueel bepaald door het aantal deelnemende OCMW's en de grootte van het bestuur (afhankelijk van het inwoneraantal).

De huidige tarieven zijn gebaseerd op 407 deelnemende OCMW's. In de eerste helft van februari zullen deelnemende besturen worden gecontacteerd met de vraag of ze hun REMI-licentie wensen te verlengen. Op basis van deze informatie kunnen we dan een nieuwe licentieprijs te berekenen.

	Huidige licentieprijs (excl. btw)	Geïndexeerde licentieprijs (excl. btw) vanaf 1/5/204 (geïndexeerd) bij ongewijzigde staffel
Staffel 400-450 deelnemers	Licentie 24-25	
Jaarlijkse kost		
Saldo		
0-14999	€ 1.307	€ 1.332
15000-49999	€ 1.580	€ 1.610
50000-100000	€ 1.961	€ 1.998
>100000	€ 2.615	€ 2.664

1.2. Is er zicht op het REMI-fonds voor 2025?

Zowel in het Vlaams en als in het federaal regeerakkoord wordt het gebruik van REMI expliciet vermeld. Zodra de uitvoering ervan bekend is, lichten we uiteraard alle OCMW's hierover in.

2. Demo REMI

2.1. Wat gebeurt er met spaargelden of bv. een erfenis?

Spaargelden moeten in rekening worden gebracht in een behoefteonderzoek. Toch betekent dit niet dat gezinnen eerst al hun spaargelden moeten aanspreken vooraleer ze bij het OCMW terechtkunnen voor aanvullende financiële steun. Om in staat te zijn om een plots inkomensverlies of onverwachte kosten (zoals de eindafrekening van energie of water, een niet-voorzien schoolfactuur of de aankoop een nieuwe koelkast of wasmachine) op te vangen, zonder hiervoor schulden te maken, is het raadzaam een minimaal spaarbedrag te vrijwaren.

In de praktijk zien we dat vrijwel elk OCMW dit doet. Vele OCMW's volgen hierbij de richtlijnen die hiervoor van toepassing zijn bij de berekening van het leefloon (zie punt 6. in [primabook](#) mi). Andere OCMW's vrijwaren een bedrag ter hoogte van drie keer de jaarlijkse 'toekomstige voorzieningen' voor het gezin. De niet-vrijgestelde spaargelden kan je in REMI toevoegen als 'andere inkomstbronnen'. Dit bedrag wordt dan bij de berekening van het maandbudget in mindering gebracht bij het beschikbare gezinsinkomen.

Zie: template van het afsprakenkader (pg. 9) voor een uitvoerig antwoord op deze vraag.

2.2. Wat is het verschil tussen volgende bedragen in het maandbudget: 'referentiebudget', '-reële uitgaven' en 'verrekend in budget'?

Totaal				Totaal inkomen ⓘ € 2 407,83
BESCHRIJVING	REFERENTIEBUDGET	REËLE UITGAVEN	VERREKEND IN BUDGET	
Vaste Uitgaven	€ 1 103,27	€ 1 050,00	€ 1 179,14	Totaal verrekend in budget € 2 597,31
Leefgeld	€ 1 004,23	€ 0,00	€ 1 004,23	
Toekomstige Voorzieningen	€ 101,35	€ 0,00	€ 101,35	
Extra Uitgaven	€ 0,00	€ 312,59	€ 312,59	Saldo € -189,48
Totaal	€ 2 208,85	€ 1 362,59	€ 2 597,31	

- Het referentiebudget: de minimale uitgaven die nodig zijn om te kunnen deelnemen aan de maatschappij. Deze bedragen worden berekend door REMI en zijn afkomstig van de referentiebudgetten zoals die werden berekend voor typegezinnen.
- De ingevoerde reële uitgaven: de uitgaven van cliënten die maatschappelijk werkers invoeren in het basisdossier.
- Verrekend in budget: de bedragen die REMI gebruikt om een maandbudget te berekenen. De reële uitgaven worden overgenomen in deze kolom. Als er voor een bepaalde uitgavenpost geen reële uitgaven beschikbaar zijn, wordt het referentiebudget overgenomen in deze kolom. Voor sommige categorieën kan 'verrekend budget' een combinatie bevatten van reële uitgaven en referentiebedragen (bv. wanneer voor de verbruikerskosten de reële energiekosten werden ingevuld, maar niet deze voor water).
- In de REMI-tool wordt aan de rechterkant van het maandbudget ook het saldo getoond. Het saldo geeft het verschil tussen het totaal maandelijks gezinsinkomen en de totale minimaal noodzakelijke maandelijks uitgaven.

3. Werken met REMI in een OCMW

3.1. Wordt behoefte verondersteld vanaf dat het saldo lager ligt dan 0 of is er nog een marge?

REMI diagnosticeert de financiële behoefte op maat van iedere gezinssituatie. Wanneer het saldo van inkomsten en minimaal noodzakelijk uitgaven lager ligt dan 0, is een gezin behoeftig volgens REMI. Hoe hoger het negatief saldo, hoe moeilijker het gezinsbudget toelaat om alle noodzakelijke behoeften te vervullen. Een OCMW kan behoeftige gezinnen financieel helpen door hen extra geld te geven, maar dat is niet de enige optie. Voorafgaand hieraan onderneemt een OCMW best volgende stappen:

1. Nagaan of de gezinnen alle inkomsten of sociale correcties krijgen waarop ze recht hebben.
2. Met de gezinnen overleggen of ze meer kunnen verdienen door een geschikte job te zoeken of meer te werken.
3. Bespreken hoe de gezinnen (op termijn) hun vaste uitgaven kunnen verminderen, bijvoorbeeld voor huur, energie, mobiliteit, internet of telefonie.

Soms zijn deze stappen niet haalbaar op korte termijn of volstaan ze niet om het negatieve saldo volledig weg te werken. Dan is het nodig om aanvullende financiële steun te geven.

Want een gebrek aan financiële middelen heeft -vaak langdurig- een slechte invloed op veel aspecten van het leven, zoals wonen, gezondheid, onderwijs, mobiliteit of sociale relaties. Het leidt ook tot psychosociale problemen, zoals stress, depressie, schaamte, kortetermijndenken en verlies van zelfcontrole.

Naast het geven van financiële steun hebben sommige gezinnen ook nog andere vormen van ondersteuning nodig om hun financiële zelfstandigheid te versterken, bijvoorbeeld budgetbegeleiding, verslavingszorg of woonbegeleiding.

Voor meer informatie, zie afsprakenkader (p. 26 tot 31).

3.2. Dat mensen met een loon uit werk hoger uitkomen t.o.v. de referentiebudgetten lijkt me logisch en wenselijk, niet?

Inderdaad, net zoals elders in Europa wordt ook onze welvaartstaat geconfronteerd met de complexe taak om een evenwicht te vinden tussen het waarborgen van toereikende minimumuitkeringen, het financieren van deze uitkeringen en het behouden van een financiële stimulans om de overgang naar werk aantrekkelijk te maken. Omdat het optrekken van de uitkeringen wordt begrensd door de hoogte van de lage lonen, is dit een bijzonder uitdagende opgave. Daarnaast moet, om werken financieel aantrekkelijk te maken, niet enkel worden gekeken naar het verschil in inkomen tussen niet-werken en werken, maar moet ook worden nagegaan in hoeverre een inkomen uit arbeid gezinnen in staat stelt om hun noodzakelijke uitgaven te bekostigen en hen toelaat om een financiële buffer op te bouwen. Dit is niet het geval voor eenverdieners met (oudere) kinderen die werken aan een minimumloon en extra kosten hebben zoals bv. een eigen wagen om zich te verplaatsen of kinderopvangkosten. Referentiebudgetten kunnen beleidsvoerders op meerdere bestuurlijke niveaus hier inspireren tot het nemen van succesvolle gecombineerde armoedebestrijdingsmaatregelen, namelijk (1) het verhogen van de minimuminkomensarbeid; (2) het verbeteren van de betaalbaarheid van noodzakelijke goederen en (3) het versterken van individuele competenties en het bevorderen van arbeidsmarktmarktparticipatie. Onze analyses maken duidelijk dat betaalbare huisvesting en een toegankelijk en betaalbaar aanbod van kinderopvang en openbaar vervoer essentieel zijn om werken financieel aantrekkelijk te maken voor jobs met lage lonen.

3.3. Waarom gebruiken niet alle OCMW's de REMI-tool zodat overall dezelfde berekening wordt gemaakt, en het voor iedereen gelijk is?

Het recht op maatschappelijke dienstverlening is een autonome bevoegdheid van OCMW's. Het staat hen vrij om te bepalen op welke wijze ze in het kader van een sociaal onderzoek "een nauwkeurige diagnose" voeren "nopens het bestaan en de omvang van de behoefte aan dienstverlening" (art. 60 van de OCMW-wet) om "eenieder in de mogelijkheid te stellen een leven te leiden dat beantwoordt aan de menselijke waardigheid" (art. 1 OCMW wet). Deze ruime beleidsvrijheid valt te verantwoorden vanuit de gedachte dat de OCMW-hulpverlening, als laatste vangnet, best zo nauw mogelijk aansluit op de individuele noden van de cliënt en de lokale context.

De keerzijde van deze grote autonomie van OCMW's is de grote verscheidenheid in hulp- en dienstverlening. Omdat menselijke waardigheid de basis vormt van de sociale grondrechten en alle Belgen gelijk zijn voor de wet, zou de woonplaats geen bepalende factor mogen zijn van het feit of mensen wel of niet de financiële mogelijkheden hebben om menswaardig te kunnen leven. Daarom werd REMI ontwikkeld. Met deze online tool vertrekken maatschappelijk werkers vanuit eenzelfde theoretisch kader om de behoefte van hun cliënten te diagnosticeren, terwijl er voldoende ruimte blijft voor maatwerk (lees: rekening te houden met variërende individuele en lokale leefomstandigheden).

Zowel de Vlaamse als de federale overheid moedigen het gebruik van REM aan vanuit dit gelijkwaardigheidsperspectief. In Vlaanderen maakt momenteel 79% van de Vlaamse OCMW's gebruik van de REMI-tool, op nationaal niveau is dat 70%. OCMW's die aangeven om er geen gebruik van te maken

hebben hiervoor velerlei redenen waarvan de belangrijkste zijn: gebrek aan politieke consensus om een voldoende groot budget vrij te maken voor AFS, te weinig maatschappelijke werkers om REMI goed te kunnen implementeren of het beschikken over eigen instrumenten die men eerder wenst te gebruiken.

3.4. Mogelijk moet de REMI-tool langdurig toegepast worden : wil zeggen dat AFS lang kan/moet gegeven worden indien inkomsten niet kunnen verbeterd worden vb. gepensioneerde met beperkt inkomen

Voor welke periode aanvullende financiële steun wordt toegekend beslist ieder OCMW zelf. In de praktijk varieert deze van drie of zes maanden tot een jaar. Het is aan te bevelen om bij opstart een afwijkende (kortere) periode te voorzien zodat de financiële situatie grondig kan worden onderzocht, alsook, de mogelijkheid om rechten uit te putten en/of, inkomsten te verhogen of uitgaven te verlagen. Telkens wanneer de gezinssamenstelling, de huisvestingssituatie of de inkomenssituatie van het gezin sterk wijzigt, berekent men best een nieuw maandbudget. Dit geldt ook bij afloop van iedere periode. Zo houdt men rekening met de gewijzigde levensduurte die wordt weerspiegeld in de referentiebedragen, die ieder half jaar worden aangepast aan de prijsevolutie.

In het voorbeeld van de gepensioneerde wiens inkomsten niet veranderen, is het aangewezen om te onderzoeken in welke mate deze persoon recht heeft op een aanvullende inkomensgarantie voor ouderen(IGO) en ervoor te zorgen dat alle sociale correcties worden uitgeput. Als de levensstandaard nog ontoereikend blijft, maar ook als de gepensioneerde nipt rondkomt, moet de huisvestingssituatie worden besproken. Een sociale woning of een huurpremie zullen ervoor kunnen zorgen dat de persoon niet langdurig afhankelijk blijft van AFS.

3.5. Kunnen toekomstige voorzieningen geplaatst worden op een spaarrekening van betrokkene ? Zodat een bedrag klaarstaat wanneer nodig en geen extra AFS moet/kan gevraagd worden.

Het berekende bedrag van toekomstige voorzieningen is bedoeld als een soort spaarpotje om vervangaankopen te kunnen doen. Sommige OCMW's vragen cliënten om dit deel van de steun op een spaarrekening te zetten. Dit kan worden beschouwd als een goede praktijk die onderdeel uitmaakt van de empowerende begeleiding van cliënten wiens inkomen (nipt) toereikend is en die moeite hebben met sparen.

3.6. Is het vastleggen van een lokaal afsprakenkader een taak voor het BCSD of moet dit voorkomen voor de Raad voor MW?

Het is wenselijk dat het afsprakenkader breed gedragen wordt door de OCMW-medewerkers. Het is de bevoegdheid van de Raad voor Maatschappelijk Welzijn om een afsprakenkader vast te leggen. Hiervoor is voorafgaande afstemming met maatschappelijk werkers, het diensthoofd en de leden van het BCSD aangewezen.

4. Varia

4.1. OK harmonisering. Is de totale AFS daardoor gestegen in Vlaanderen?

Gemeenten die de laatste jaren voluit hebben ingezet op het aanpassen van hun steunkader naar aanleiding van het gebruik van de REMI-tool, zagen het benodigde budget veelal stijgen. Belangrijk om te vermelden blijft dat structurele armoedebestrijding op regionaal en federaal niveau (via het verhogen van de minimumlonen en de minimumuitkeringen en via maatregelen om kwaliteitsvolle huisvesting, toegankelijk openbaar vervoer, kinderopvang en onderwijs betaalbaar te maken) noodzakelijk is om de instroom bij OCMW's te beperken en ervoor te zorgen dat begeleiding en maatwerk o.a. via REMI haalbaar en financieel doenbaar is.

4.2. Zijn er lessons learned van andere EU lidstaten?

De REMI-tool is uitsluitend in België ontwikkeld en in gebruik. Er zijn geen andere Europese voorbeelden die hier als benchmark kunnen ingezet worden.

Het Expertisecentrum Budget en Financieel Welzijn is wel actief betrokken als bestuurslid in het 'EU Platform on Reference Budgets', waar het in kaart brengen en het verder ontwikkelen van bruikbare tools op de onderzoeksplanning staat.